PÄÄESIKUNTA
Oikeudellinen osasto
Sotilaslakimies Katriina Härmä
Helsinki

MUISTIO 1 (1)

22.11.2022

Eduskunnan puolustusvaliokunnalle

Hallituksen esitys (HE 243/2022 vp) eduskunnalle laeiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain, henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain 29 §:n ja henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 22 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia, henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annettua lakia ja henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettua lakia.

Puolustusvoimien asiantuntijoita on kuultu hallituksen esityksen valmistelleen työryhmän työskentelyn aikana ja Pääesikunta on lausunut hallituksen esityksen luonnoksesta puolustusministeriölle. Pääesikunnan näkemykset on otettu valmistelussa pääosin huomioon.

Pääesikunta pitää esitystä kannatettavana, mutta on kiinnittänyt asian valmistelussa huomiota siihen, että tämän lakiehdotuksen ulkopuolelle jää yhä laaja joukko avoimia kysymyksiä, joita ei ole arvioitu tämän hankkeen puitteissa. Näitä kysymyksiä arvioidaan tarkemmin erillisessä, sisäministeriön ja puolustusministeriön käynnistämässä selvityshankkeessa, jossa arvioidaan viranomaisten toimintaedellytyksiä kansallisen kyberturvallisuuden varmistamisessa, kyberrikollisuuden torjunnassa ja kyberpuolustuksessa.

Ehdotettu tiedonvaihtosääntely tulisi sovellettavaksi vain poikkeuksellisissa tilanteissa. Poikkeustilanteita koskevaa sääntelyä tarvitaan, koska normaalitilanteissa perustuslailliset, oikeusturvaan ja viestinnän luottamuksellisuuteen liittyvät seikat asettavat rajoituksia tietojenvaihdolle. Ehdotus sinänsä nopeuttaisi ja selkeyttäisi viranomaisten välistä toimintaa vakavissa tietoturvaloukkaustilanteissa. Mutta kuten esityksessäkin on todettu, vakavien tietoturvaloukkaustilanteiden tunnistaminen ja siten tiedon vaihdon kynnyksen arviointi saattaa käytännössä osoittautua hankalaksi, etenkin kun kokonaiskuva tietoturvaloukkauksesta ja sen merkityksestä vaatisi jo tietojen vaihtoa viranomaisten välillä.

Pääesikunta pitää perusteltuna sitä, että lailla mahdollistetaan Liikenne- ja viestintäviraston oikeus saada virka-apua Puolustusvoimilta.

Pääesikunta pitää perusteltuna myös henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annettuun lakiin lisättävää selkeyttävää säännöstä siitä, että Liikenne ja viestintävirastolle voitaisiin sen tiettyjä tietoturvaloukkauksia koskevia tehtäviä varten luovuttaa henkilötietoja.